

بنفشه زهرایی، کارشناس ارشد حوزه منابع آب

در گفت‌وگو با «جوان»:

تابستان ۱۴۰۴ را بدون بحران بی‌آبی می‌گذرانیم

کارشناس ارشد حوزه منابع آب، درباره بحران آب در تهران و کشور گفت با وجود مشکلات کنونی، اقدامات دولت و مشارکت مردم در صرفه‌جویی مصرف آب، تابستان ۱۴۰۴، تهران با بحران بی‌آبی مواجه نخواهد شد.

■ ■ ■

بنفشه زهرایی، کارشناس ارشد حوزه منابع آب در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به وضعیت بحرانی منابع آبی کشور گفت: بحران آب در ایران صرفاً ناشی از کم‌آبی‌های سالانه نیست بلکه یک بحران ساختاری و ریشه‌دار است. ایران در یک منطقه خشک و کم‌آب قرار دارد و این ویژگی جغرافیایی کشور، همراه با افزایش جمعیت، توسعه صنعتی و کشاورزی، منجر به افزایش فشار بر منابع آبی شده‌است. علاوه بر این، پدیده تغییرات اقلیمی و گرمایش جهانی نیز شدت بحران را افزایش داده است.

وی افزود: بحران آب در کشور به‌ویژه در سال‌های اخیر شدت بیشتری پیدا کرده‌است. سال‌های گذشته شاهد کم‌بارشی‌های زیادی بودیم و امسال، وضعیت کم‌آبی به‌ویژه به دلیل کاهش شدید بارش‌ها و خشکسالی‌های پیاپی تشدید شده‌است. متوسط بارش‌ها در کشور نسبت به میانگین درازمدت حدود ۴۰ درصد کاهش یافته که این روند نگرانی‌هایی را برای تأمین آب در بسیاری از مناطق کشور به‌ویژه تهران ایجاد کرده‌است.

زهرایی تصریح کرد: با وجود شرایط بحرانی منابع آبی، تابستان ۱۴۰۴ تهران با بحران بی‌آبی مواجه نخواهد شد. دولت با اجرای طرح‌هایی همچون حفر چاه‌های جدید، راه‌اندازی خط دوم انتقال آب از سد طالقان و مدیریت فشار شبکه آب به تأمین منابع آب در تهران پرداخته‌است. وی ادامه داد: این اقدامات دولت، به همراه همکاری مردم در مصرف بهینه آب می‌تواند از بحران جدی در پایتخت جلوگیری کند. در صورت عدم همکاری مردم و ادامه کم‌بارشی‌ها در ماه‌های آینده، تهران ممکن است با مشکلاتی در تأمین آب مواجه شود، اما با تدابیر بر نظر گرفته شده، بحران جدی‌ای پیش‌بینی نمی‌شود.

این کارشناس حوزه آب در ادامه به چالش‌های اصلی در تأمین آب و مصرف بی‌رویه در کشور اشاره و تصریح کرد: یکی

از مشکلات اصلی در کشور، عدم وجود نهاد مشخصی برای مدیریت مصرف آب است. تاکنون بیشتر تلاش‌ها مطلق به تأمین منابع آب بوده‌است، اما باید به‌طور همزمان مدیریت مصرف آب نیز در اولویت قرار گیرد.

به گفته وی، در بسیاری از کشورهای جهان، سازمان‌های مستقل و تخصصی برای مدیریت مصرف منابع آبی وجود دارند، اما در ایران، این مدیریت بیشتر بر عهده وزارت نیروست که عمدتاً به تأمین آب توجه دارد نه مدیریت مصرف آن. باید در این زمینه اقدامات جدی صورت گیرد تا از هدررفت منابع آبی جلوگیری شود.

زهرایی همچنین در باره نگرانی‌ها در مورد وضعیت آب تهران در آینده گفت: اگر روند مصرف آب ادامه یابد و تغییرات اقلیمی شدت یابد، ممکن است تهران با مشکلات مشابه شهرهای چون همدان و اصفهان مواجه شود. تهران همچنان اولویت اصلی دولت برای تأمین آب است و دولت تمامی تلاش‌های خود را برای مقابله با بحران آب در این کلانشهر به کار بسته‌است.

وی تأکید کرد: با وجود تلاش‌های گسترده دولت، نگرانی‌هایی درباره وضعیت آبی تهران در آینده وجود دارد. در صورتی که تغییرات اقلیمی و کم‌بارشی‌ها ادامه یابد و مردم در مدیریت مصرف آب همکاری نکنند، تهران می‌تواند در سال‌های آینده با بحران‌های جدی‌تری در تأمین آب روبه‌رو شود.

زهرایی به پروژه‌های انتقال آب از سد طالقان و دیگر طرح‌های مشابه اشاره کرد و گفت: این پروژه‌ها در تأمین منابع آبی تهران و استان‌های اطراف نقش مهمی خواهند داشت. امیدواریم این پروژه‌ها به‌سوء تکمیل شوند و بتوانند در حل بحران آب مؤثر واقع شوند. موفقیت این پروژه‌ها بستگی زیادی به اجرای دقیق و به موقع آن‌ها و همچنین مدیریت مصرف آب توسط شهروندان دارد.

وی ادامه داد: باید اصلاحات اساسی در سیستم مدیریت منابع آب صورت گیرد. برای حل بحران‌های آبی، نیاز به یک نهاد مستقل برای مدیریت مصرف آب داریم. این نهاد باید علاوه بر تأمین منابع آبی، به مدیریت بهره‌وری و استفاده بهینه از منابع آب توجه ویژه داشته باشد.

این کارشناس حوزه آب همچنین بر لزوم افزایش آگاهی عمومی در زمینه صرفه‌جویی در مصرف آب تأکید و تصریح کرد: این امر می‌تواند به‌طور چشمگیری در کاهش بحران‌های آبی مؤثر باشد. به علاوه، توسعه و اجرای طرح‌های نوآورانه برای استفاده بهینه از آب و کاهش هدررفت آن در بخش‌های مختلف کشور ضروری است.

زهرایی در پایان خاطرنشان کرد: با اجرای طرح‌های موجود و همکاری عمومی، می‌توان از بحران آب در تهران عبور کرد. اگرچه در حال حاضر وضعیت منابع آبی حساس است، اما با توجه به برنامه‌های دولت و ضرورت صرفه‌جویی در مصرف آب به نظر می‌رسد تهران می‌تواند تابستان ۱۴۰۴ را بدون بحران بی‌آبی پشت سر بگذارد.

رکود تولید به یکی از چالش‌های اساسی اقتصاد کشورمان تبدیل شده‌است؛ چالشی که نه تنها توانایی واحدهای صنعتی را برای ادامه فعالیت کاهش داده، بلکه باعث بروز مشکلاتی جدی در بازار کار و معیشت خانوارها شده‌است. سیاست‌های انقباضی پولی که در قالب کاهش نقدینگی و افزایش نرخ بهره اعمال می‌شود، در شرایط فعلی نه تنها کارساز نیست، بلکه روند رکود را تشدید کرده‌است. کارشناسان اقتصادی بر این باورند که برای بازگرداندن رونق به بخش تولید، باید به جای محدودسازی پولی، مسیر حمایت هدفمند و افزایش تقاضای مؤثر در بازار پیگیری شود. تحریک تقاضا می‌تواند از طریق افزایش قدرت خرید مردم، اعطای تسهیلات کم‌بهره و بسته‌های حمایتی به صنایع صورت گیرد تا تولیدکنندگان بتوانند ظرفیت‌های خود را مجدداً فعال کنند و از تعدیل نیرو جلوگیری شود.
تداوم سیاست‌های انقباضی بدون حمایت از تقاضای مؤثر، می‌تواند رکود را عمیق‌تر کند و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی گسترده‌تری به همراه داشته باشد.

■ ■ ■

کاهش قدرت خرید خانوارها، انباشت کالا در انبارها و اکت تولید، صنایع را وارد چرخه‌ای کرده‌است که اگر چاره‌ای برای تحریک تقاضا اندیشیده نشود، موج جدیدی از بیکاری و کاهش اشتغال را در پی خواهد داشت. رکود در صنایع تولیدی کشور وارد مرحله‌ای شده که دیگر نمی‌توان آن را به عنوان یک مسئله بخشی نادیده گرفت. نشانه‌های کاهش ظرفیت تولید، تعدیل نیرو و اکت فروش، به وضوح در صنایع مختلف قابل مشاهده‌است. این وضعیت، نتیجه ترکیب عواملی نظیر اکت قدرت خرید خانوارها، سیاست‌های پولی انقباضی و کاهش سرمایه‌گذاری در بخش تولید است. در حالی که برخی سیاستگذاران همچنان بر مهار تورم از مسیر کاهش نقدینگی تأکید دارند، کارشناسان اقتصادی معتقدند تداوم این رویکرد در شرایط فعلی می‌تواند به تشدید رکود و کاهش اشتغال بینجامد. اکنون فعالان صنعتی خواستار اتخاذ سیاست‌هایی هستند که تقاضای مؤثر را در بازار افزایش دهد تا چرخ تولید از توقف کامل نجات یابد.

وضعیت تولید نشان می‌دهد در سه ماهه ابتدایی امسال، بیش از ۴۰ درصد واحدهای تولیدی کوچک و متوسط با کاهش ظرفیت تولید مواجه بوده‌اند. این در حالی است که انبار کالا‌های فروش رفته در بخش‌های نظیر لوازم خانگی، صنایع غذایی و پوشاک، نسبت به مدت مشابه سال گذشته، رشد ۲۵ تا ۳۰ درصدی داشته‌است. فعالان این بخش‌ها معتقدند کاهش قدرت خرید مصرف‌کننده، اصلی‌ترین عامل این رکود است. کاهش فروش برای تولیدکننده به معنای کاهش نقدینگی است. وقتی سرمایه در گردش تأمین نشود، طبیعی است که تولیدکننده به ناچار از ظرفیت خود کم و در مرحله بعد، نیروهای خود را تعدیل کند. این یک زنجیره قابل پیش‌بینی است.

۱۲ گزارش ۲

سعیده زمانی

در اسناد بالادستی هدفگذاری‌های مختلفی برای رشد اقتصادی در نظر گرفته شده‌است، اما این فرضیه‌ها سه در یک دهه گذشته محقق نشده و نه با توجه به شرایط فعلی اقتصاد امکان تحقق آن فراهم است اما راهکارهای عملی برای تحقق رشد، همچنان وجود دارد.

■ ■ ■

بر اساس گزارش تازه منتشرشده مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، رشد اقتصادی کشور در خرداد ۱۴۰۴ به ۰/۱ درصد رسید، این در حالی است که اگر نفت از محاسبات کنار گذاشته نشود، رشد اقتصادی منفی ۰/۲ درصد برآورد شده‌است. گزارش مزبور که با هدف جبران تأخیر نهادهای آماری رسمی تهیه و در مردادماه منتشر شده‌است، به‌طور ماهانه روند رشد حقیقی اقتصاد ایران را از منظر تولید ناخالص داخلی پایش می‌کند. این دوازدهمین گزارش متوالی در این چارچوب است که نشان می‌دهد سیاست‌گذاری اقتصادی در کشور بدون تصویر بهنگام از بخش واقعی اقتصاد با چالش مواجه خواهد بود. محاسبات نشان می‌دهد در خردادماه، بیشتر بخش‌های اقتصادی دچار اکت رشد شده‌اند.

کاهش ارزش افزوده در کشاورزی و صنعت در خرداد ماه بخش کشاورزی با رشد منفی ۵/۲ درصدی نسبت به خرداد سال گذشته، یکی از ضعیف‌ترین عملکردها ثبت کرده‌است. طبق داده‌های در یافتی از وزارت جهاد کشاورزی، کاهش چشمگیر در تولید محصولات زراعی عمدتاً به دلیل خشکسالی و کاهش بارش‌ها مهم‌ترین عامل این اکت بوده‌است. لازم به ذکر است رشد ارزش کشاورزی در فروردین و اردیبهشت نیز به‌شدت منفی بوده‌است. افزایش دمای هوا، کمبود منابع آبی و تأخیر در تأمین نهاده‌ها نیز از جمله عواملی هستند که در کاهش تولید این بخش اثرگذار بوده‌اند. برآوردها حاکی است رشد ارزش افزوده بخش کشاورزی در کل فصل بهار ۱۴۰۴ نیز منفی ۴/۷ درصد بوده‌است. در بخش نفت خام و گاز طبیعی نیز رشد اقتصادی منفی ۲/۹ درصدی نسبت به خرداد سال گذشته ثبت شده‌است. بر اساس آمارهای ثانویه لوپک و

۱۲ گزارش یک

هادی اسماعیلی

کاهش تولید، اکت اشتغال و رکود بازار کار با تداوم سیاست‌های انقباضی تشدید می‌شود

رکود تولید با «تحریک تقاضا» حل می‌شود نه با «انقباض پولی»

بانک مرکزی همچنان بر انقباض پولی پافشاری می‌کند، اما کارشناسان اقتصادی تأکید دارند تنها راه خروج از رکود فعلی، افزایش تقاضای مؤثر و حمایت مالی هدفمند از واحدهای تولیدی است

کارشناسان اقتصادی بر این باورند که سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی بدون در نظر گرفتن وضعیت واقعی بازار می‌تواند منجر به رکود عمیق‌تر شود و در نهایت آثار تورمی جدیدی به همراه داشته باشد

افزایش بیکاری و کاهش سطح رفاه خانوارها به دنبال داشته باشد. به همین دلیل، بازنگری در سیاست‌های اقتصادی و تمرکز بر تقویت تقاضای مؤثر، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. در چنین شرایطی، افزایش سطح بهره‌وری در واحدهای تولیدی نیز به عنوان یکی از راهکارهای میان‌مدت مطرح می‌شود. ارتقای فناوری‌های تولید، بهینه‌سازی خطوط تولید و کاهش هزینه‌های سرار می‌تواند بخشی از فشارهای ناشی از کاهش تقاضا را جبران کند. با این حال، کارشناسان معتقدند بدون حمایت‌های مالی تسهیل دسترسی به تجهیزات و فناوری‌های نوین، بسیاری از واحدهای کوچک و متوسط توانایی انجام این بهینه‌سازی‌ها را نخواهند داشت. بهبود بهره‌وری یک الزام است، اما باید در نظر داشت بنگاه‌های نوپرداز، سرمایه کافی برای نوسازی خطوط تولید خود را ندارند. در بسیاری از کشورها، دولت‌ها در قالب برنامه‌های توسعه صنعتی، مشوق‌هایی برای بهبود بهره‌وری ارائه می‌کنند، اما در کشور ما چنین سیاست‌هایی با وجود نادرند یا در حادسمی باقی مانده‌اند.

علاوه بر این، رویکردهای نوین در حوزه بازاریابی و فروش نیز می‌تواند به کاهش فشار رکود کمک کند. استفاده از بسترهای دیجیتال، توسعه فروش اینترنتی و دسترسی به بازارهای جدید، فرصت‌هایی هستند که برخی واحدهای تولیدی از آنها بهره برده‌اند. هرچند موانع زیرساختی و فرهنگی در این مسیر وجود دارد، اما تجربه موفق برخی شرکت‌ها نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری در این حوزه می‌تواند بخشی از اکت تقاضای سنتی را جبران کند. توسعه صادرات منطقه‌ای و همکاری در حوزه تجاری با کشورهای همسایه به عنوان یک مسیر میان‌مدت برای رونق تولید، بارها مورد تأکید فعالان اقتصادی قرار گرفته‌است. بازارهای عراق، افغانستان، آسیای مرکزی و قفقاز جنوبی پتانسیل‌های قابل توجهی برای محصولات ایرانی دارند، اما محدودیت‌های زیرساختی، مشکلات ارزی و پیچیدگی‌های گمرکی، موانع مهمی در این مسیر هستند که نیازمند اصلاحات جدی است. در نهایت باید گفت عبور از بحران، نیازمند وضعیتی فعلی، نه تنها کوتاه‌مدت حمایتی و بازسازی‌های ساختاری بلندمدت است. تجربه‌های جهانی نشان می‌دهد دوران‌های رکود عمیق، دولت‌ها باید با مداخلات هدفمند و سیاست‌های حمایتی از یکسو و بازسازی‌های بلندمدت در حوزه تولید و بازارهای صادراتی از سوی دیگر، مسیر خروج از رکود را هموار سازند.

شود: افزایش یارانه‌های هدفمند به اقشار کم‌آمد، کاهش نرخ سود تسهیلات مصرفی یا اعطای کارت‌های اعتباری خرید به خانوارها. در همین راستا، برخی پیشنهاد داده‌اند دولت به جای تمرکز صرف بر کنترل نقدینگی، بخشی از منابع را به صورت هدفمند در قالب طرح‌های حمایتی به بازار تزریق کند. تجربه برخی کشورها در دوران بحران کرونا به مصرف‌کنندگان می‌تواند در کوتاه‌مدت، سطح تقاضای مؤثر را افزایش دهد و به رونق تولید کمک کند. همچنین به مصرف‌کنندگان می‌تواند در کوتاه‌مدت، سطح تقاضای مؤثر را افزایش دهد و به رونق تولید کمک کند. همچنین فعالان صنعتی خواستار بازنگری در سیاست‌های اعتباری بانک‌ها شده‌اند. در شرایط رکود فعلی، نرخ سود ۳۰ درصد برای واحدهای تولیدی قابل تحمل نیست.

در همین زمینه، برخی کارشناسان پیشنهاد داده‌اند دولت می‌تواند با ایجاد صندوق‌های حمایت از تولید به صورت موقت هزینه‌های بهره‌بانی تولیدکنندگان را پوشش دهد تا واحدهای تولیدی بتوانند در دوران رکود، به فعالیت خود ادامه دهند. از سوی دیگر، نهادهای مالی و بانکی نیز باید با بازنگری در فرآیندهای اعتبار سنجی و ارزیابی ریسک، فضای بیشتری برای حمایت از واحدهای تولیدی فراهم کنند. در حال حاضر، بسیاری از واحدهای کوچک و متوسط به دلیل ناتوانی در ارائه وثایق سنگین، عملاً از چرخه دریافت تسهیلات خارج شده‌اند. در این میان، نقش اعتماد عمومی نیز حیاتی است. زمانی که مردم نسبت به ثبات اقتصادی و آینده بازار اطمینان نداشته باشند، تمایلی به مصرف و سرمایه‌گذاری نخواهند داشت. بنابراین شفافیت در سیاست‌گذاری و ارائه برنامه‌های روشن اقتصادی از سوی دولت می‌تواند نقش مهمی در بهبود فضای روانی بازار ایفا کند.

در مجموع به نظر می‌رسد ادامه وضعیت فعلی، نه تنها صنایع تولیدی را با تهدید جدی مواجه می‌کند، بلکه می‌تواند آثار اجتماعی و اقتصادی گسترده‌تری همچون

شود: افزایش یارانه‌های هدفمند به اقشار کم‌آمد، کاهش نرخ سود تسهیلات مصرفی یا اعطای کارت‌های اعتباری خرید به خانوارها.

در همین راستا، برخی پیشنهاد داده‌اند دولت به جای تمرکز صرف بر کنترل نقدینگی، بخشی از منابع را به صورت هدفمند در قالب طرح‌های حمایتی به بازار تزریق کند. تجربه برخی کشورها در دوران بحران کرونا به مصرف‌کنندگان می‌تواند در کوتاه‌مدت، سطح تقاضای مؤثر را افزایش دهد و به رونق تولید کمک کند. همچنین به مصرف‌کنندگان می‌تواند در کوتاه‌مدت، سطح تقاضای مؤثر را افزایش دهد و به رونق تولید کمک کند. همچنین فعالان صنعتی خواستار بازنگری در سیاست‌های اعتباری بانک‌ها شده‌اند. در شرایط رکود فعلی، نرخ سود ۳۰ درصد برای واحدهای تولیدی قابل تحمل نیست.

مرکزی به تورم بی‌توجه باشد، اما اگر تولیدکننده دیگر وجود نداشته باشد، مهار تورم هم معنایی ندارد. باید تعادلی میان کنترل تورم و حمایت از تولید برقرار شود. علاوه بر مسائل داخلی، چالش‌های صادراتی نیز بر شدت بحران تولید افزوده‌است. با وجود پتانسیل بالای صنایع کشورمان در بازارهای منطقه‌ای، موانعی نظیر نرخ‌های بالای تعرفه، مشکلات نقل و انتقال پول و نبود زیرساخت‌های لجستیکی مناسب، عملاً امکان بهره‌برداری از این ظرفیت‌ها را محدود کرده‌است. در این میان، برخی کارشناسان معتقدند یکی از راهکارهای بلندمدت، توسعه بازارهای صادراتی و کاهش وابستگی به تقاضای داخلی است. با این حال، این امر مستلزم

رشد اقتصادی بدون نفت در خرداد منفی شده‌است

تحقق رشد ۸ درصدی همچنان ممکن است

با در نظر گرفتن ثبات برخی مؤلفه‌ها در جمله ثبات در قیمت حامل‌های انرژی یا با آرامش در فضای بین‌الملل و همچنین ثبات تأمین منابع انرژی با دست‌فرمان فعلی، پیش‌بینی‌ها از رشد کمتر از یک درصد اقتصاد در سال جاری حکایت دارد. صندوق بین‌المللی پول نیز در گزارش جدید خود رشد اقتصاد ایران در ۲۰۲۵/۶ درصد پیش‌بینی کرده‌است. حمیدرضا حاج اسماعیلی، کارشناس اقتصادی امکان رشد اقتصادی در شرایط فعلی اقتصاد را دشوار عنوان کرد و گفت: «جنگ ۱۲ روزه‌ای که داشتیم، شرایط بسیار سختی را برای کسب و کارها، صنایع و فعالیت‌های اقتصادی کشور وجود آورد. در کنار آن ما با قطعی برق و گاز هم مواجه بودیم که خود این موضوع مزید بر علت شد. اکنون مسئله کم‌آبی نیز به‌ویژه در بخش صنعت به یکی از مشکلات جدی تبدیل شده‌است.»

این کارشناس افزود: «موضوع سرمایه در گردش به یکی از مهم‌ترین چالش‌ها تبدیل شده‌است. عدم دسترسی به نقدینگی کافی، فعالیت واحدهای تولیدی و خدماتی را با مشکل مواجه کرده‌است. قرار بود بانک‌ها تأمین منابع را انجام دهند، اما این مسئله در سطح کلی باقی مانده و هیچ دستورالعمل مشخصی از سوی بانک مرکزی به بانک‌های عامل برای اجرای مؤثر این سیاست‌ها داده نشده‌است. همین موضوع باعث شده‌است بسیاری از کسب و کارها همچنان در بلا تکلیفی به سر ببرد و نتوانند بحران را مدیریت کنند.»

حاج اسماعیلی تصریح کرد: «اگر دولت سیاست‌های ارزی خود را اصلاح کند، امکان رشد اقتصادی وجود دارد.»

■ **تحریک تقاضا با تقویت عرضه کدامیک راه خروج از رکود است؟**
با همه مواردی که از رشد اقتصادی ضعیف در کشور به ویژه در یک دهه گذشته عنوان شد، نمی‌توان تحقق رشد اقتصادی را دور از دسترس عنوان کرد. اقتصاد ایران ظرفیت‌های بی‌نظیری برای رشد پایدار دارد. کارشناسان نسخه‌های متعددی برای تحقق رشد اقتصادی توصیه

خدمات در بهار امسال نیز منفی ۱۳ درصد بوده‌است. ■ **کاهش موجودی سرما به خالص دلیل کاهش رشد**

رشد اقتصادی سال گذشته نیز ۳ درصد اعلام شده بود که با هدفگذاری‌های در نظر گرفته شده فاصله قابل توجهی داشته‌است. به طور کلی از دهه ۹۰ تاکنون متوسط رشد اقتصادی در کشور حدود ۱۳ درصد بوده که بر اساس فرض پیش‌بینی شده محقق نشده‌است و در واقع هدفگذاری‌های انجام‌شده برای رشد اقتصادی بیشتر تبدیل به سناریوسازی شده‌است. در برنامه هفتم توسعه نیز رشد ۸ درصدی هدفگذاری شده‌است. کارشناسان معتقدند دلیل مهم رشد اندک اقتصاد در کشور به کاهش نرخ رشد موجودی سرمایه خالص بازمی‌گردد. این نرخ تا قبل از دهه نود ۵ درصد بود و از ابتدای دهه نود تا هم اکنون به زیر یک درصد رسیده‌است.

■ **چشم‌انداز رشد اقتصادی در سال جاری**
اقتصاد کشور در حال حاضر با سه مسئله کمبود منابع انرژی، تنگنای مالی و ناتاری بودجه و مسائل کلان اقتصادی از جمله مشکلات ارزی و تورم روبه‌روست.